

Metodika implementace SDGs



Metodika implementace
cílů udržitelného rozvoje
(SDGs) pro pražské
subjekty realizující
EVVO, GRV a VUR.

PRA	HA
PRA	GUE
PRA	GA
PRA	G

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Metodika představuje **Cíle udržitelného rozvoje** (dále jen **SDGs**), jejich legislativní ukotvení, koncept **ESG** a povinnosti reportingu.

Cílové skupině usnadní orientaci, postup při implementaci do vlastní činnosti včetně stanovení prioritních oblastí.

Na příkladech dobré praxe představí možnosti prezentace aktivit **EVVO**, **GRV** a **VUR** prostřednictvím **SDGs** odběratelům služeb i spolupracujícím subjektům.

Obsah metodiky

1. SDGs, legislativní ukotvení, přínosy naplňování a návaznost na ESG	2
1.1. Udržitelný rozvoj jako celospolečenská výzva	2
1.1.1. Co je udržitelný rozvoj?	3
1.1.2. Historické milníky udržitelného rozvoje	3
1.2. SDGs a Česká republika	5
1.3. Hodnocení naplňování SDGs	5
1.4. Rizika hodnocení naplňování SDGs	9
1.5. Aplikace jednotlivých podcílů SDGs pro vzdělávací centra udržitelnosti	9
2. Implementace SDGs do činnosti vzdělávacích center udržitelnosti	13
2.1. Fáze 1: Počáteční analýza a zapojení organizace	13
2.1.1. Vytvoření interního týmu pro SDGs	13
2.1.2. Analýza stávajících aktivit ve vztahu k SDGs	13
2.1.3. Zapojení zaměstnanců a stakeholderů	13
2.2. Fáze 2: Stanovení prioritních cílů	13
2.2.1. Kritéria pro výběr „vlajkových lodí“	14
2.2.2. Návrh a zdůvodnění prioritních cílů pro SEV a ekocentra	14
2.2.3. Sekundární a průřezové cíle	16
2.2.4. Návrh prioritních cílů pro organizace zabývající se globálním rozvojovým vzděláváním (GRV)	16
2.2.5. Návrh prioritních cílů pro organizace zajišťující podmínky pro dobré fungování občanské společnosti a demokratických institucí	17
2.3. Fáze 3: Integrace SDGs do každodenní činnosti a hodnocení výsledků	17
2.3.1. Změny v programech a výuce	17
2.3.2. Provozní aspekty organizace	17
2.3.3. Komunikace a partnerství	17
2.3.4. Monitoring a hodnocení	18
2.4. Fáze 4: Dlouhodobá vize a udržitelnost implementace	18
2.4.1. Zakotvení SDGs do strategického plánování	18
2.4.2. Budování kapacity a inovace	18
2.4.3. Finanční udržitelnost	18
3. Prezentace aktivit prostřednictvím SDGs a ESG	19
3.1. Firmy a veřejná správa	19
3.2. Veřejnost	19
3.3. Školy (žáci, studenti, učitelé)	20
4. Středisko ekologické výchovy Toulcův dvůr jako příklad dobré praxe	21
4.1. Komunikace s firmami a veřejnou správou	21
4.2. Komunikace s veřejností	21
4.3. Komunikace se školami, studenty	22
5. Odkazy na informace	
5.1 Kapitola 1	23
5.2 Kapitola 2	24
6. Vysvětlení použitých zkratk	24

1. SDGs, legislativní ukotvení, přínosy naplňování a návaznost na ESG

Střediska ekologické výchovy (SEV) a organizace zaměřené na globální rozvojové vzdělávání (GRV) či vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR) (dále „vzdělávací centra udržitelnosti“) rozvíjejí kompetence cílových skupin (dětí i dospělých) v tématech vztahu k přírodě i místu, ekologických dějů a zákonitostí, připravenosti jednat ve prospěch životního prostředí a v neposlední řadě i v environmentálních problémech a konfliktech. Vzdělávají o globální provázanosti, demokracii, spravedlnosti a rovnosti, lidských právech a hledají řešení globálních problémů.

Cílem je vést lidi k pochopení souvislosti mezi lokálními a globálními jevy a podpořit je v aktivním přístupu k vytváření udržitelnější a spravedlivější společnosti.

Jedním z hlavních environmentálních konfliktů, kterým čelí dnešní populace, je nutnost zajistit vzdělávání, výchovu a osvětu pro udržitelný rozvoj naší planety.

* * * * *

*Heslem udržitelného rozvoje se stal
citát Antoina de Saint-Exupéryho:
„Nedědíme Zemi po našich předcích,
nýbrž si ji vypůjčujeme od našich dětí.“*

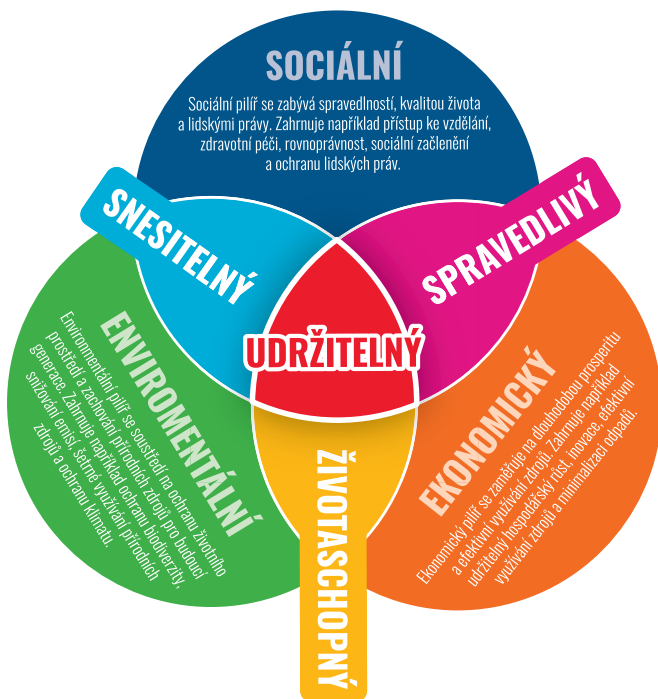
* * * * *

1.1. Udržitelný rozvoj jako celospolečenská výzva

Pojem udržitelného rozvoje velmi zjednodušeně představují **pilíře: ekonomický, sociální a environmentální**. Přičemž cílovým stavem lidské společnosti je jejich rovnováha a vzájemná podpora.

V roce 2015 přijaly členské státy OSN Cíle udržitelného rozvoje (SDGs) jako globální plán pro roky 2015 až 2030.

Cíle směřují k odstranění extrémní chudoby, boji s nerovností, nespravedlností a ochraně planety před změnou klimatu. Jsou plánem, jak udělat svět lepším pro všechny. K jejich dosažení je nutná spolupráce vlád, samospráv, firem, neziskových organizací i jednotlivců.



SDGs a související dokumenty (Agenda 2030, ČR 2030, Green deal aj.) spolu s rizikem greenwashingu vytvářejí **poptávku po vzdělávání v oblasti udržitelnosti**, často směřující ke vzdělávacím centrům udržitelnosti. Toto vzdělávání pomáhá budovat uvědomělou společnost s hluboce zakořeněnými hodnotami podporujícími udržitelný rozvoj.

Státní program EVVO ČR pro období 2026 až 2035 si klade za cíl oslovovat environmentálními tématy nejen děti, ale také dospělou populaci a zaměřit se důsledně na skupiny populace, které s tématem udržitelnosti nemají dosud žádnou zkušenost.

Znalosti a kompetence v tématech udržitelnosti mohou být pro občany klíčovým nástrojem pro informované kritické myšlení při nákupech či volbě zaměstnavatele a tyto zelené dovednosti populaci často chybí.

Hlubší pochopení cílů udržitelnosti, vzájemných synergií i průřezových dopadů na jiné oblasti nasměruje rozhodování veřejnosti v osobním životě k trvalé udržitelnosti a také ji chrání před cíleným greenwashingem.

Vzdělávací centra udržitelnosti navíc svým vlastním provozem přispívají k udržitelnosti a slouží jako příklady dobré praxe.

1.1.1. Co je udržitelný rozvoj?

Definice zákona o životním prostředí: „Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“

Definice dle Evropského parlamentu: „Udržitelný rozvoj znamená zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace.“ Jde tedy o výzvu k převzetí **individuální i společenské odpovědnosti za globální stav světa v prostoru i čase**.

1.1.2. Historické milníky udržitelného rozvoje

Meze růstu (1972) – studie ukazuje, že ekonomický rozvoj je spojen s rostoucí zátěží prostředí a čerpáním neobnovitelných zdrojů, což může vést ke globálnímu kolapsu. Jedinou cestou změny je zastavení hospodářského růstu.

Světová strategie ochrany životního prostředí (1980) – jde o první dokument akceptující pojem trvale udržitelný rozvoj.

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE



Naše společná budoucnost (1987) – zpráva Valného shromáždění OSN definuje trvale udržitelný rozvoj jako „způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by omezoval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby“. Světová veřejnost z této zprávy učinila základní východisko pro Konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji v roce 1992 v Riu de Janeiro („Summit Země“).

Zde přijatá **Deklarace o životním prostředí a rozvoji** přiznává lidstvu právo na zdravé prostředí a stanovuje 27 principů udržitelného rozvoje, přičemž do středu rozvoje staví primární člověka. **Agenda 21** je podrobný akční plán pro 21. století, jehož cílem je sladit hospodářský a sociální rozvoj s ochranou životního prostředí.

V roce 2002 se v jihoafrickém Johannesburgu konal **Světový summit o udržitelném rozvoji** (RIO+10) s hlavními tématy: globalizace, vztah rozvoje a životního prostředí, chudoba, miléniové cíle rozvoje, modely spotřeby a výroby, ochrana biodiverzity a přírodních zdrojů. Cílem bylo zhodnotit pokrok za 10 let a upřesnit další kroky s ohledem na aktuální podmínky. **Kvůli přetrvávajícím názorovým rozdílům však nebyly stanoveny konkrétní obsahové ani časové cíle.** Největší spory vyvolala témata obchodu, financování, energetiky, rybolovu, ochrany klimatu, biodiverzity a chemických látek.

Následně se v roce 2012 v Riu de Janeiro („RIO+20“) zástupci OSN zaměřili na institucionální rámec a tzv. zelenou ekonomiku. Konference zahájila složitá vyjednávání o agendě udržitelného růstu mezi občanskou společností, podnikateli, akademickou sférou i občany ze všech kontinentů.

Summit OSN v New Yorku dne 25. 9. 2015 oficiálně schválil dokument **Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development**, který obsahuje **17 cílů udržitelného rozvoje (SDGs)**. **Agenda 2030** (obsahující 248 indikátorů naplňování SDGs) definuje celkovou vizi k dosažení udržitelnosti. Jednotlivé země podávají každých 5 let zprávy o pokroku v rámci dobrovolných národních přezkumů (poslední přezkum proběhl v 2025).

Evropským příspěvkem k naplnění SDGs a Agendy 2030 v oblasti životního prostředí a klimatu je **Zelená dohoda pro Evropu (Green Deal)** přijatá Evropskou komisí v roce 2019. Jejím cílem je učinit Evropu do roku 2050 globálním lídrem v klimatické neutralitě (v souladu s Pařížskou dohodou). Jde o finančně významně podpořený plán transformace hospodářství EU směrem k udržitelnému, konkurenceschopnému a ekologicky šetrnému fungování se snižováním emisí skleníkových plynů, ochranou životního prostředí a zajištěním blahobytu občanů.

Klíčové oblasti jsou: čistá energie, udržitelná mobilita, renovace budov, dekarbonizace průmyslu, udržitelné zemědělství, obnova biodiverzity a ekosystémů, cirkulární ekonomika.

Mezi hlavní nástroje patří ekologické investice, podpora výzkumu a inovací, emisní povolenky apod.

Tento ambiciózní plán byl právně zakotven prostřednictvím balíčku **Fit for 55 a evropského klimatického zákona**, které činí cíle Green Dealu závaznými. Green Deal je vnímán jako nezbytná a racionální cesta, která však přináší mnoho výzev a rizik, často vykreslovaných černobíle.

Obdobníci a představitelé měst se soustředí spíše na praktické aspekty, hledání řešení a využívání potenciálu dohody pro budoucí rozvoj a zlepšení kvality života.

Balíček opatření „**Fit for 55**“ rozpracovává legislativní návrhy v oblasti klimatu do konkrétních kroků: např. rozšíření systému emisních povolenek (z těžkého průmyslu a energetiky i na vytápění domů a osobní dopravu), dopad povolenek na obyvatele (vytvoření sociálního fondu pro klimatická opatření), řešení emisí v příhraničních oblastech, klimaticky přívětivé užívání půdy a lesnictví, snížení emisí v energetice (zákaz uhlí do roku 2033, náhrada jádrem), udržitelná letecká a lodní doprava, alternativní paliva (zákaz prodeje nových aut s emisemi CO₂ od roku 2035) včetně infrastruktury, podpora obnovitelných zdrojů, nižší spotřeba energií a energeticky efektivní budovy.

1.2. SDGs a Česká republika

Do plnění cílů udržitelného rozvoje se zapojuje i ČR. V roce 2017 implementovala globální cíle do národních podmínek ve **Strategickém rámci Česká republika 2030 s výhledem do roku 2050 (ČR 2030, případně Česko 2030)**. V něm vymezuje klíčové oblasti dlouhodobého rozvoje a definuje základní rámce státní správy pro udržitelný rozvoj a zvyšování kvality života obyvatel.

V každé oblasti formuluje vize konečného stavu, ty ještě konkretizuje strategickými a specifickými cíli. Jde o zastřešující rozvojový rámec odrážející dlouhodobé priority ČR. Je zároveň konkrétní a na míru ČR upravenou operacionalizací mezinárodního závazku, který má ČR vůči Agendě 2030 OSN, tedy Cílům udržitelného rozvoje (SDGs).

Původní verzi ČR 2030 vláda přijala v roce 2017, v roce 2024 byl dokument aktualizován. ČR 2030 pokrývá šest klíčových oblastí udržitelného rozvoje v ČR: lidé a společnost, hospodářský model, odolné ekosystémy, obce a regiony, globální rozvoj, dobré vládnutí.

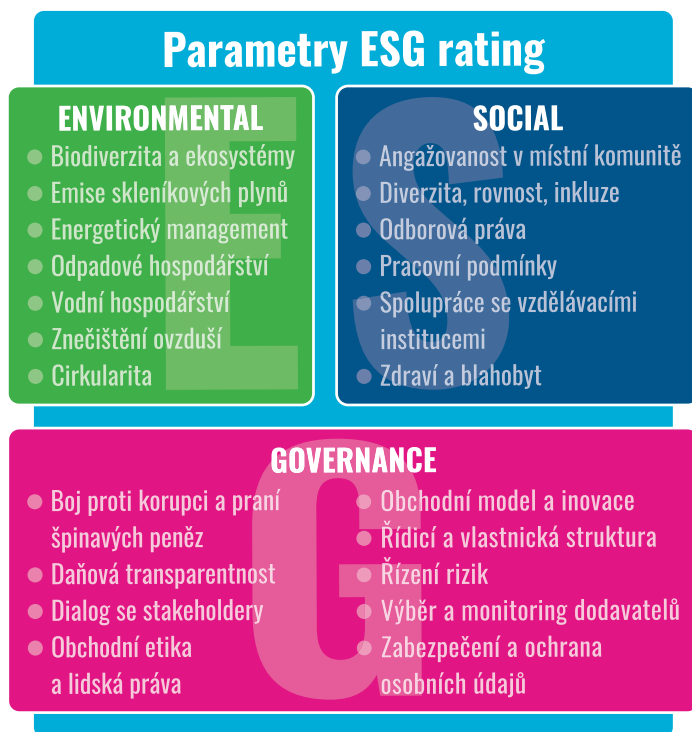
Udržitelný rozvoj v ČR od roku 2003 zastřešuje **Rada vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR)**, poradní orgán vlády vedený MŽP. Zajišťuje koordinaci a realizaci politiky udržitelného rozvoje, hledá shodu na dlouhodobých prioritách a podílí se na přípravě národního dobrovolného přezkumu. Propojuje odborníky s politiky, odbornou veřejnost s občanskou společností a zajišťuje komplexní pohled na témata ovlivňující rozvoj státu.

1.3. Hodnocení naplňování SDGs

Naplňování cílů je dlouhodobý celospolečenský úkol směřující k vládám, státní správě, městům, firmám, neziskovému sektoru, akademické sféře, místním aktérům i jednotlivcům.

Pro porovnatelné a objektivní hodnocení je nutné stanovit pravidla pro měření, vykazování a sledování změn u jednotlivých subjektů.

Aktuální vykazování udržitelnosti probíhá obvykle prostřednictvím tzv. **ESG reportingu/ratingu (Environmental, Social, Governance)**.



SDGs na úrovni států

V rámci Agendy 2030 se státy hlásí k dobrovolnému přezkumu pokroku při plnění SDGs (jednou za 5 let). Přezkum slouží jako sebehodnocení a prezentace výsledků i řešených výzev s cílem umožnit srovnání zemí, sdílet zkušenosti, zvýšit odpovědnost vlád a motivovat k dalším krokům. Poslední hodnocení v červenci 2025 zařadilo Česko mezi top 10 v plnění SDGs.

SDGs na úrovni organizací (firem)

Dlouhodobá udržitelnost se pro firmy stává důležitým nefinančním ukazatelem kvality řízení sledujícím i jiné hodnoty než zisk.

Aktuálně firmami využívaný reporting ESG navazuje na dřívější **koncept společenské odpovědnosti firem CSR** (Corporate Social Responsibility). CSR představovala dobrovolný závazek podniku (nad rámec hlavního byznysu) chovat se eticky a přispívat k ekonomickému rozvoji a zároveň zlepšovat kvalitu života svých zaměstnanců, místní komunity i společnosti jako celku. Slabou stránkou konceptu je nedostatečná měřitelnost a transparentnost.

Od 1. 1. 2024 platná **směrnice Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)** rozšířila subjekty povinné reportovat a zkonkretizovala původní směrnici NFRD (Non-Financial Reporting Directive) z roku 2014. Povinnosti vykazování podle CSRD se liší dle velikosti organizace, v současnosti mají povinnost reportovat firmy s více než 500 zaměstnanci.

Reporting se týká velkých i malých organizací v rámci dodavatelského řetězce (vč. povinnosti auditu reportů) a zavádí různá časová pásma pro zahájení vykazování. Na jaře 2025 se požadavky pro malé a střední podniky zmírnily a odložily kvůli snížení administrativní zátěže a nákladů firem.

Mnoho firem však na základě požadavků investorů, zákazníků či tlaku trhu na udržitelnost reportuje ESG již dnes. Firmám tak reporting přináší příležitost posílit jejich pozici na trhu a přilákat kapitál, ale také nutnost investovat do sběru a reportování dat.

SDGs na úrovni měst

Tématem udržitelnosti se zabývají také kraje, města, obce i městské části a zařazují je do svých strategických rozvojových plánů. Ty obsahově vycházejí z Agendy 2030 a deklarují dlouhodobý rozvoj při zajištění udržitelnosti i konkurenceschopnosti.

Se zakotvením udržitelnosti do plánování měst a obcí pomáhá SMO (Svaz měst a obcí České republiky), který pořádá vzdělávací akce. Na svých webových stránkách zveřejňuje důležité dokumenty, investiční příležitosti a zároveň poskytuje poradenství. K zavádění udržitelných řešení do praxe pomáhá také publikace „Jak na udržitelné obce. Vzorkovník úspěšných řešení“.

Na místní a regionální úrovni představovala doposud nástroj pro zavádění udržitelného rozvoje také **Místní Agenda 21**. Ta však v současnosti prochází procesem transformace do nového modelu zohledňujícího právě SDGs.

SDGs a hlavní město Praha

Hlavní město Praha je mezi českými městy vnímáno jako jeden z lídrů udržitelnosti. Pravidelně se umísťuje na předních příčkách v různých mezinárodních žebříčcích udržitelnosti (Magazín Time Out, hodnocení společnosti Arcadis aj.). Aktivně se zapojuje do projektů zaměřených na klimatickou odolnost a udržitelnou mobilitu, a to jak v rámci města, tak ve spolupráci s městskými částmi.

Přijatý klimatický závazek hl. město transformovalo do **Klimatického plánu hlavního města Prahy**, ve kterém si klade za cíl snížit emise CO₂ o 45 % do roku 2030 (ve srovnání s rokem 2010) a transformovat město v ekologicky přátelskou metropoli s důrazem na energetiku, budovy, dopravu, klimatickou adaptaci a cirkulární ekonomiku.

Studie Re-thinking the Future z roku 2023 označila Prahu za desáté nejudržitelnější město v Evropě, čímž město potvrdilo svůj závazek k ochraně životního prostředí a udržitelným praktikám. Toto prestižní hodnocení zdůrazňuje odhodlání Prahy vytvářet ekologičtější, čistší a obyvatelnější městské prostředí pro obyvatele i návštěvníky.

Klíčovou oblastí, na kterou se město zaměřuje, je ochrana klimatu. Praha se v roce 2019 po vzoru předních světových měst vypravila na cestu k uhlíkově neutrální metropoli. Klimatický plán z roku 2021 se stává nástrojem pro celkovou restrukturalizaci pražského hospodářství a prosazování moderních a udržitelných technologií. Plán tvoří klíčový podklad pro čtyři zásadní pilíře klimaticky odpovědné politiky města: udržitelná energetika a budovy, udržitelná mobilita, cirkulární ekonomika a adaptační opatření.

V oblasti sociální pomoci pro občany hlavní město zřizuje krajskou síť sociálních služeb, která má za cíl zajišťovat aktivity příspěvkových organizací města a neziskových organizací, které pomáhají zlepšovat život v Praze.



V jednotlivých programech Praha podporuje odborné sociální poradenství i služby sociální péče a dále dává významnou podporu také službám sociální prevence.

Magistrát hl. m. Prahy rovněž uplatňuje koncept společenské odpovědnosti vůči svým zaměstnancům. Cíleně se proto hlavní město zaměřuje na podporu aktivit a strategií, které vedou k zajištění maximálního využití genderových, věkových, sociálních a osobnostních rozdílů a k zajištění rovných příležitostí v oblastech profesního rozvoje, kariérního růstu, ohodnocení a motivace. Důraz klade i na prevenci diskriminace a přijímá v této oblasti opatření na institucionální úrovni. Dlouhodobou podporu sladování pracovního a osobního či rodinného života svých zaměstnanců jednoznačně dokládá i nejvyšší ocenění v kategorii krajských úřadů v soutěži Úřad na cestě k rovnosti v letech 2022 a 2023.



„Protikorupčním“ odborem na pražském magistrátu je pak odbor právní podpory, který vyřizuje veškerá podání (stížnosti, whistleblowing nebo protikorupční podání) poukazující na nekalosti v souvislosti s fungováním úřadu.

V oblasti ochrany oznamovatelů se hlavní město umístilo na první příčce žebříčku organizace Oživení a v poskytování informací v rámci zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, je na předních místech mezi městy v Česku.

Praha v neposlední řadě pokračuje také v realizaci opatření Balíček okamžité pomoci Pražanům – oblast školství. Ten je určený pro pražské domácnosti ohrožené inflací. Projekt umožňuje školám a školským zařízením v Praze čerpat finanční podporu, kterou dále rozdělují potřebným, a to celkem v pěti oblastech: stravné, školné, družiny a kluby, fond solidarity a sociální pedagog. Balíček pomoci v oblasti školství tak představuje pro nízkopříjmové rodiče významnou úlevu a dětem zajišťuje bezproblémovou účast na vzdělávání.

V květnu 2024 Praha vstoupila do Asociace společenské odpovědnosti. Jako klíčové cíle udržitelného rozvoje si vytyčila: důstojnou práci a ekonomický růst (SDG 8), odpovědnou výrobu a spotřebu (SDG 12), klimatická opatření (SDG 13) a mír, spravedlnost a silné instituce (SDG 16). Klimatický plán hl. m. Prahy je také uveden jako příklad dobré praxe v národním dobrovolném přezkumu Agendy 2030, který byl prezentován v červenci 2025 na vysokém politickém fóru v New Yorku.

Klimatický plán hl. m. Prahy do roku 2030

Hlavní město Praha již čtvrtým rokem realizuje opatření Klimatického plánu hl. m. Prahy.⁸⁷ Klimatický plán cílí zejména na snížení CO₂ v metropoli o 45 % do roku 2030 a na **zpracování biologicky rozložitelného komunálního odpadu** pomocí městské **bioplynové stanice**. Projekt výstavby energocentra v Ústřední čistírně odpadních vod Praha je mimořádnou příležitostí pro **využití tepla z vyčištěných odpadních vod** za použití tepelných čerpadel. Mezi další priority patří **dekarbonizace vozového parku autobusů**, rozvoj nových **tramvajových tratí**, **výstavba nabíjecí infrastruktury** pro elektromobily, využití **geotermální energie** ze stavby **nové trasy metra** a příprava pravidel klimaticky odpovědného veřejného zadávání. Svoje aktivity a plány hlavní město Praha komunikuje s veřejností, experty, politiky, zástupci neziskového sektoru a občanské společnosti prostřednictvím série setkání s názvem „Pražský klimatický dialog“.



SDGs v ostatních subjektech

Tématy udržitelnosti se zabývají také univerzity, vzdělávací instituce, neziskové organizace a další subjekty. Jejich aktivity jsou podporovány příslušnými ministerstvy, obcemi či firmami a napomáhají dosahování cílů celonárodních.

Významnou zastřešující organizací zabývající se SDGs je **Asociace společenské odpovědnosti**, která sdružuje 622 členů napříč firmami, sociálními podniky, veřejným, neziskovým a vzdělávacím sektorem.

Asociace společenské odpovědnosti se zaměřuje především na:

- propojování firem a neziskového sektoru v oblasti naplňování SDGs
- každoroční hodnocení a ocenění projektů posouvajících Česko i svět směrem k udržitelné budoucnosti (Ceny SDGs)
- rozvoj kultury dárcovství, od roku 2016 je ambasadorem Giving Tuesday – světovým dnem štědrosti a dobrých skutků
- osvětu členů asociace i široké veřejnosti směrem k udržitelnosti

SDGs ve vzdělávání

Školní vzdělávání v současnosti prochází změnami v rámci nových vzdělávacích programech (RVP) a následných školních vzdělávacích programech (ŠVP). V nynějším RVP na SDGs navazují tato průřezová témata:

• Environmentální výchova

Zaměřuje se na vztah mezi člověkem a životním prostředím. Její cíle zahrnují: pochopení ekologických zákonitostí, pochopení vlivu lidské činnosti na přírodu a rozvoj pozitivního vztahu k životnímu prostředí. Obsahem vzdělávání je ochrana přírody a ekosystémů, globální environmentální problémy a udržitelný rozvoj.

• Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Zabývá se globálními výzvami a propojeností světa. Soustředí se na pochopení globálních ekonomických, sociálních a environmentálních procesů a jejich vlivu na lokální úroveň. Témata zahrnují globalizaci, nerovnosti ve světě, migraci, lidská práva a globální rozvojové cíle.

• Osobnostní a sociální výchova

Zaměřuje se především na rozvoj osobnosti a sociálních dovedností, k udržitelnosti přispívá rozvojem odpovědnosti, kritického myšlení a schopnosti spolupracovat. Tyto dovednosti jsou klíčové pro aktivní zapojení do řešení komplexních společenských a environmentálních problémů.

SDGs se propisují do probíhajících revizí RVP. Poslední revize RVP ZV byla dokončena v roce 2023, návazné ŠVP budou od září 2026 povinné pro 1. a 6. třídy. Téma vzdělávání k udržitelnosti se v připravovaném RVP pro základní vzdělávání nazývá Udržitelné prostředí.

1.4. Rizika hodnocení naplňování SDGs

Cílem udržitelného rozvoje je rovnováha mezi ekonomickým, sociálním a environmentálním pilířem, přičemž žádný nesmí být upřednostněn na úkor ostatních. Každý cíl je nutné hodnotit s ohledem na synergii i možné konflikty s cíli jinými (např. zemědělství spotřebovává velké množství vody a energie, což ovlivňuje cíle: SDG 2 – konec hladu, SDG 6 – pitná voda a kanalizace a SDG 7 – dostupné a čisté energie) a také se zohledněním jeho dlouhodobých dopadů.

SDGs jsou globálním plánem, vyžadujícím mezinárodní spolupráci a v ideálním případě i sdílení zkušeností.

Pokud by například určitý stát vykazoval využívání výhradně obnovitelných energetických zdrojů ve vlastní zemi, ale do jeho sítě vstupovaly i energie z konvenčních zdrojů z jiných států, je nutné tuto skutečnost zohlednit.

1.5. Aplikace jednotlivých podcílů SDGs pro vzdělávací centra udržitelnosti

Vzdělávací centra udržitelnosti (subjekty realizující EVVO, GRV a VUR) si uvědomují svou společenskou odpovědnost v oblasti environmentální a sociální udržitelnosti. Usilují o to, aby všechny jejich činnosti – vzdělávací programy, vztahy se zaměstnanci a návštěvníky i samotný provoz – byly v souladu s principy udržitelného rozvoje a sloužily jako příklad dobré praxe.

Vytváření a naplňování strategií udržitelnosti je zrcadlem vůči státu, veřejnosti i donorům. Vzdělávací centra udržitelnosti mohou SDGs naplňovat různými způsoby. Dále uvádíme některé příklady.



Cíl 1: Vymýtit chudobu ve všech jejích formách všude na světě



- rovné příležitosti pro ohrožené skupiny obyvatel včetně umožnění částečných pracovních úvazků, transparentní odměňování, hodnocení a nábor pracovníků (ženy na mateřské a rodičovské dovolené, matky samoživitelky, osoby se zdravotním postižením, senioři)
- cenové zvýhodnění ohrožených skupin obyvatel
- využívání fair trade produktů v centrech
- bazary, SWAPy, sbírky oblečení či hraček pro potřebné

Cíl 2: Vymýtit hlad, dosáhnout potravinové bezpečnosti a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství



- využívání lokálních, sezónních, fair trade a udržitelně zpracovaných potravin/surovin
- pěstování ovoce a zeleniny v areálu center (ekologicky šetrný způsob pěstování), vč. jeho distribuce
- zamezení plýtvání potravinami v jídelnách
- nabídka jídla pro osoby s alergiemi a potravinovým omezením (bezlepková, veganská jídla atd.)
- sdílené lednice

Cíl 3: Zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku



- péče o zdraví, fyzický a duševní wellbeing všech zaměstnanců (vč. seniorů, osob se zdravotním postižením atd.)
- eliminace přetížení a stresu zaměstnanců, vyváženost práce v týmu
- pravidelné pohovory se zaměstnanci o jejich spokojenosti a možném dalším rozvoji, týmová supervize
- etický kodex zaměstnanců

- péče o dušení wellbeing návštěvníků a účastníků vzdělávacích aktivit – péče o veřejný prostor / areál vzdělávacích center udržitelnosti
- akce podporující sounáležitost komunity
- zákaz kouření a alkoholu v prostorách center
- podpora správného stravování zaměstnanců i návštěvníků (bezmasá jídla, vyloučení palmového oleje)
- podpora pohybových aktivit zaměstnanců i návštěvníků
- využití eko drogerie v provozu

Cíl 4: Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny



- klíčový cíl udržitelného rozvoje pro vzdělávací centra udržitelnosti
- kvalitní vzdělávání/osvěta pro děti, mládež, dospělé i seniory, vč. inovativní odborné přípravy a systému celoživotního vzdělávání
- maximální využití grantového financování vzdělávání
- vzdělávání zaměstnanců z ohrožených skupin obyvatel
- příklad dobré praxe obdobným subjektům (stáže, příspěvky na oborových konferencích atd.), inspirace v zahraničí
- odbornost/profesionalita prověřena členstvím v asociacích, zapojení do legislativního procesu atd.
- zapojení udržitelnosti (SDGs, průřezových témat) do vzdělávání (programy pro starší děti) a osvěty, akcí na klíč pro firmy i jednotlivce

Cíl 5: Dosáhnout genderové rovnosti a posílit postavení všech žen a dívek



- rovné příležitosti vč. umožnění částečných úvazků, transparentní odměňování, hodnocení a nábor pracovníků pro osoby na mateřské a rodičovské dovolené, aktivní podpora návratu do zaměstnání

- zařazení dětí mladších 3 let do systému vzdělávání a výchovy
- podpora rovnosti pohlaví při osvětě veřejnosti (zajištění hlídání dětí atd.)
- podpora sladování rodinného a pracovního života (např. institut sdíleného pracovního místa, home office)

Cíl 6: Zajistit všem dostupnost vody a sanitálních zařízení a udržitelné hospodaření s nimi



- minimalizace odtoku srážkových vod (využití k zalévání, realizace opatření k zadržování vody – dešťové záhony, jezírka atd.) a jejich využití k podpoře ekosystémů a biodiverzity, vč. osvěty
- realizace prostor jako příkladů správné praxe nakládání s pitnou i dešťovou vodou (při péči o venkovní prostory center, zelené střechy/stěny atd.)
- snižování spotřeby pitné vody v rámci provozu (perlátory, dělené splachování wc, využití šedé vody na splachování), vč. osvěty
- preference kohoutkové vody před vodou balenou (nabídka píttek, džbánek s pitnou vodou)

Cíl 7: Zajistit přístup k cenově dostupným, spolehlivým, udržitelným a moderním zdrojům energie pro všechny



- úspory energií (energeticky úsporná zařízení, šetření energiemi díky vypínání spotřebičů atd.)
- energetický audit
- efektivní větrání prostor
- využití obnovitelných zdrojů energie (volba dodavatele energie, instalace vlastních fotovoltaických panelů, komunitní energetika)
- zateplení budov

Cíl 8: Podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny

- důstojná pracovní místa s důstojnou odměnou
- zkrácené pracovní úvazky, zlepšení pracovního prostředí, vícegenerační tým atd.
- vyvážený rozpočet, diverzifikace zdrojů
- péče o další vzdělávání zaměstnanců (školení, kurzy, využití expertního dobrovolnictví atd.), motivace zaměstnanců
- uvážený výběr dodavatelů (lokální zdroje, příroda blízké výrobní postupy, sociální podniky atd.)
- využití dobrovolnických aktivit vč. expertních



Cíl 9: Vybudovat odolnou infrastrukturu, podporovat inkluzivní a udržitelnou industrializaci a inovace

- zajištění kvalitního IT vybavení pro zaměstnance vč. proškolení
- využití moderních informačních a komunikačních technologií pro práci zaměstnanců, pracovníků PR a dalších.
- využití technologií pro správné nastavení komunikačních kanálů uvnitř organizace (správa projektů, účetnictví atd.), sdílení informací
- využití technologických inovací pro provoz i osvětu



Cíl 10: Snižit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi

- rozvíjení spolupráce s firmami – nabídka udržitelného vzdělávání pro všechny
- stabilní pracovní uplatnění a rovné příležitosti pro zaměstnance (věk, pohlaví, postižení atd.)
- systém předávání zkušeností od seniorních k juniorním zaměstnancům
- realizace studentských praxí



Cíl 11: Vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce

- spoluúčast na rozvojem plánování měst a obcí
- odpady – minimalizace vzniku odpadů z provozu, nádoby na tříděný odpad, kompostování, vč. osvěty
- minimalizace jednorázových obalů
- zapojení do ochrany kulturního a přírodního dědictví – místně zakotvené učení, certifikát přírodní zahrada, vč. osvěty
- ochrana biodiverzity, biotopů (v areálu či blízkém okolí), vč. osvěty
- prostory přístupné široké veřejnosti (vozičkáři, matky s kočárky, senioři)
- energeticky šetrné budovy
- podpora ekologicky šetrné dopravy návštěvníků i zaměstnanců (MHD, kolo, pěšky) – blízká zastávka MHD, cyklostojany, cyklostezky, mapa dostupnosti areálu, nabíjecí stanice



Cíl 12: Zajistit udržitelnou spotřebu a výrobu

- podpora cirkulární ekonomiky – sdílená lednice, sdílená knihovna, burza, SWAP
- využití repasovaných výrobků, sdílení nepotřebného vybavení
- uplatnění přebytků jídla z kuchyně
- ekologicky šetrné prostředky na úklid/praní a atd.
- odpovědné nákupy (ekologicky šetrnější větší balení, bezobalové nákupy, hromadné nákupy, preference ekologicky šetrného dodavatele/dopravy)



Cíl 13: Přijmout bezodkladná opatření na boj se změnou klimatu a zvládání jejich dopadů



- realizace klimatických opatření a péče o ně (management dešťové vody – zelené střechy, dešťová jezírka atd.; opatření zadržující uhlík – kompost, mokřad atd.) jako vzor správné praxe
- nabídka vegetariánského/veganského jídla
- eko provoz, využívání ekologicky šetrných prostředků na úklid či praní
- všechna provozní opatření na předcházení produkce CO₂ (elektromobilita, zateplení budov, obnovitelné zdroje atd.)

Cíl 14: Chránit a udržitelně využívat oceány, moře a mořské zdroje pro zajištění udržitelného rozvoje



- předcházet znečištění moří aktivitami na pevnině, zejména omezením produkce odpadu a jeho tříděním
- snižování spotřeby plastů a podpora recyklace
- zodpovědná spotřeba mořských produktů, které pocházejí z udržitelných zdrojů
- zapojení do mezinárodní spolupráce na projektech na ochranu oceánů
- vzdělávání a osvěta o problematice oceánů a nutnosti udržitelného přístupu k mořským zdrojům, šetrné turistiky, spotřebitelskému chování u moře

Cíl 15: Chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně hospodařit s lesy, potírat rozšiřování pouští, zastavit a následně zvrátit degradaci půdy a zastavit úbytek biodiverzity



- péče o zeleň, ochrana přírody, jednotlivých biotopů a biodiverzity (exteriér i interiéru center), vč. osvěty

- udržitelné hospodaření na pozemcích center
- podpora ekosystémových služeb
- umožnění pobytu v přírodě všem skupinám návštěvníků (podpora učení venku)

Cíl 16: Podporovat mírové a inkluzivní společnosti pro udržitelný rozvoj, zajistit všem přístup ke spravedlnosti a vytvořit efektivní, odpovědné a inkluzivní instituce na všech úrovních



- zajištění transparentního fungování (výroční zprávy, dobrovolné ověření auditorem, certifikace atd.)
- podpora mezigeneračního vzdělávání
- inkluze zaměstnanců i návštěvníků (senioři, osoby se zdravotním postižením, matky samoživitelky atd.)

Cíl 17: Oživit globální partnerství pro udržitelný rozvoj a posílit prostředky pro jeho uplatňování



- spolupráce s firmami
- úzká spolupráce s orgány státní správy a samosprávy
- síťování s institucemi (např. SSEV Pavučina, Asociace společenské odpovědnosti)
- nadnárodní spolupráce (ERASMUS+) – stáže, nabídka programů pro studenty z jiných zemí, prohlídky

* * * * *

Zásadní strategie v oblasti udržitelnosti jsou průřezové, tedy zasahující do více oblastí (SDGs). Za primární lze pro vzdělávací centra udržitelnosti považovat cíle v oblasti environmentální a sociální, především kvalitní vzdělávání pro všechny o tématech udržitelnosti. Sekundárním cílem je udržitelný vlastní provoz organizace (z pohledu všech tří pilířů).

* * * * *

2. Implementace SDGs do činnosti vzdělávacích center udržitelnosti

Implementace SDGs do činnosti vzdělávacích center udržitelnosti je důležitý úkol a SDGs by se měly propsat do aktivit i provozu. Nejde jen o naplnění mezinárodních cílů, ale především o zvýšení dopadu vaší práce v kontextu globálních výzev.

Díky systematickému přístupu a jasně definovaným prioritním i sekundárním cílům bude vaše centrum nejen vzdělávací institucí, ale i příkladem dobré praxe a inspirace pro udržitelnou budoucnost.

2.1. Fáze 1: Počáteční analýza a zapojení organizace

Než se pustíte do konkrétních cílů, je nezbytné provést důkladnou analýzu stávajících aktivit centra a připravit půdu pro implementaci SDGs.

2.1.1. Vytvoření interního týmu pro SDGs

Určení lídra a klíčových členů

Vyberte osobu, která bude mít za implementaci SDGs zodpovědnost, a vytvořte malý tým složený ze zástupců různých oddělení (lektori, projektoví manažeři, PR, vedení).

Tento tým by měl být motivovaný a mít vhled do činnosti a realizovaných aktivit i projektů organizace.

Vzdělávání týmu

Zajistěte, aby všichni členové týmu měli základní znalosti o SDGs – co jsou, jak fungují, jak se vzájemně prolínají a jaký je jejich význam pro EVVO, GRV nebo VUR. Můžete využít kurzy, semináře nebo interní workshopy.

Příprava plánu schůzek, vytvoření prostředí pro sdílení

V pracovním týmu připravte harmonogram schůzek, plán jejich obsahu. Určete zapisovatele výstupů, zajistěte sdílení prostor pro pracovní podklady i zápisy.

2.1.2. Analýza stávajících aktivit ve vztahu k SDGs

Mapování aktivit

Projděte si všechny aktuální programy, projekty, workshopy, semináře, výukové materiály a jiné aktivity, které středisko realizuje.

Identifikace souladu se SDGs

Ke každé aktivitě přiřaďte relevantní SDGs. Nebojte se přiřazovat i více cílů k jedné aktivitě, jelikož SDGs se často prolínají.

Příklad: Program o biodiverzitě se přímo dotýká SDG 15 – život na souši, ale nepřímo také SDG 4 – kvalitní vzdělávání (vzdělávání o biodiverzitě), SDG 13 – klimatická opatření (role biodiverzity v mitigaci klimatických změn) a SDG 12 – odpovědná výroba a spotřeba (např. v kontextu udržitelného lesnictví).

Identifikace chybějících cílů

Po dokončení mapování se vám ukáže, které SDGs vaše činnost pokrývá a které nereflextuje. To vám následně pomůže při definování prioritních cílů.

2.1.3. Zapojení zaměstnanců a stakeholderů

Interní workshop pro všechny zaměstnance

Připravte workshop, kde všem představíte koncept SDGs a jeho význam pro organizaci. Zapojte zaměstnance do diskuse o tom, jak mohou SDGs ovlivnit jejich práci a jaké mají nápady na jejich implementaci. Získáte cennou zpětnou vazbu a zvýšíte jejich angažovanost.

Konzultace s externími stakeholdery

Zvažte, zda oslovit klíčové partnery – školy, obce, další neziskové organizace, místní komunity. Jejich pohled může pomoci lépe rozkrýt vaše silné a slabé stránky v kontextu regionu. Vaše organizace tomu může následně přizpůsobit cíle a priority.

2.2. Fáze 2: Stanovení prioritních cílů

Na základě provedené analýzy je čas vybrat ty SDGs, na které se vzdělávací centrum udržitelnosti primárně zaměří. Tyto cíle budou „vlajkovými loděmi“ vaší strategie.

2.2.1. Kritéria pro výběr „vlajkových lodí“

Při výběru prioritních cílů je vhodné zohlednit vnitřní i vnější analýzy činnosti, strategický plán i akční plány organizace. Zaměřte se na tyto oblasti a otázky:

- **Relevance k poslání organizace**

Které SDGs nejlépe rezonují s vaší vizí a posláním v oblasti ekologické výchovy, globálního rozvojového vzdělávání a vzdělávání k udržitelnému rozvoji?

- **Potenciál pro dopad**

Které cíle vám umožní dosáhnout největšího a nejlépe měřitelného dopadu s ohledem na vaše zdroje a expertizu?

- **Stávající silné stránky**

Které cíle již částečně pokrýváte a máte v nich zkušenosti a znalosti?

- **Potřeby regionu / cílových skupin**

Které cíle jsou nejvíce relevantní pro komunitu, ve které působíte, a pro vaše cílové skupiny (děti, mládež, dospělí)?

- **Možnosti partnerství**

Které cíle nabízejí největší potenciál pro spolupráci s jinými organizacemi, institucemi nebo místní samosprávou?

- **Měřitelnost**

Lze pokrok v daném cíli smysluplně měřit a monitorovat?

2.2.2. Návrh a zdůvodnění prioritních cílů pro SEV a ekocentra

Pro střediska ekologické výchovy a ekocentra se hlavní cíle nacházejí v oblasti vzdělávání, udržitelné výroby a spotřeby, života ve vodě, života na souši.

SDG 4

– kvalitní vzdělávání



Zajistit inkluzivní a rovnocenné kvalitní vzdělávání a podporovat celoživotní příležitosti učení pro všechny.

Proč je to prioritou pro SEV?

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta je primární činností střediska. Bez kvalitního vzdělávání o udržitelnosti nelze dosáhnout žádného dalšího cíle. Znamená to nejen předávat informace, ale také rozvíjet kritické myšlení, empatii a schopnosti pro aktivní občanství.

Konkrétní aktivity:

- **Rozvoj vzdělávacích programů**

Integrace průřezových témat SDGs do všech stávajících i nových vzdělávacích programů pro školy, veřejnost a firmy. Zahrnout do výuky nejen environmentální aspekty, ale i sociální a ekonomické souvislosti (např. dopad spotřeby na chudobu, spravedlivý obchod).

- **Metodická podpora pro pedagogy**

Tvorba a distribuce metodických materiálů, pořádání seminářů a workshopů pro učitele.

- **Vzdělávání pro dospělé**

Nabídka kurzů a workshopů pro dospělou veřejnost na téma udržitelného životního stylu, zodpovědné spotřeby, cirkulární ekonomiky atd.

- **Zpřístupnění vzdělávání**

Aktivní vyhledávání méně privilegovaných skupin a práce s nimi, aby měly přístup ke kvalitnímu environmentálnímu vzdělávání.

SDG 12

– odpovědná výroba a spotřeba



Zajistit udržitelné vzorce spotřeby a výroby.

Proč je to prioritou pro SEV?

Naše spotřebitelské chování má přímý dopad na životní prostředí, sociální spravedlnost i ekonomiku. Vzdělávání k zodpovědné spotřebě je klíčové pro transformaci společnosti směrem k udržitelnosti.

Konkrétní aktivity:

• Workshopy o minimalizaci odpadu

Praktické workshopy o bezodpadovém spotřebitelském chování (zero waste), recyklaci, upcyclingu, kompostování.

• Vzdělávání o cirkulární ekonomice

Představení principů cirkulární ekonomiky, opravárenské workshopy, sdílení zdrojů a alternativ k lineárnímu modelu.

• Podpora lokální a etické spotřeby

Vzdělávání o možnostech podpory a sdílení dobré praxe a kontaktů na lokální producenty sezonních potravin (komunitou podporovaného zemědělství), fair trade produktů a etických výrobků.

• Modelový příklad z provozu střediska

Stát se příkladem udržitelné spotřeby a výroby:

- úspora energie a vody,
- třídění odpadu,
- nákup ekologicky šetrných produktů,
- podpora lokálních dodavatelů pro občerstvení,
- využívání recyklovaných materiálů aj.

SDG 14

– život ve vodě



Chránit a udržitelně využívat oceány, moře a mořské zdroje pro zajištění udržitelného rozvoje.

Proč je to prioritou pro SEV?

Střediskům ekologické výchovy nabízí rozšíření jejich poslání z čistě lokálního zaměření na širší, globální perspektivu ochrany životního prostředí a umožňují vzdělávat o klíčové roli mořského prostředí v globálních ekosystémech. Zároveň je příležitostí demonstrovat propojení mezi každodenními lidskými činnostmi (jako je spotřeba plastů, péče o lokální vodní zdroje) a zdravím oceánů.

Konkrétní aktivity:

• Vzdělávací programy o biodiverzitě

Představení místní fauny a flóry, významu ekosystémů, ohrožených a invazních druhů.

• Praktické aktivity v terénu

Čištění studánek, management mokřadů, modrozelená infrastruktura.

• Podpora udržitelného hospodaření

Vzdělávání o udržitelném rybníkářství, péče o vodní zdroje.

• Monitorování a výzkum

Zapojení žáků a veřejnosti do jednoduchých monitorovacích aktivit.

SDG 15

– život na souši



Chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně spravovat lesy, potírat rozšiřování pouští, zastavit degradaci půdy a zvrátit ji a zastavit úbytek biodiverzity.

Proč je to prioritou pro SEV?

Biodiverzita a ekosystémové služby jsou důležitým základem pro život na Zemi. Střediska ekologické výchovy často disponují pozemky nebo působí v blízkosti přírodních lokalit, což jim umožňuje praktickou výuku a přímé zapojení do ochrany přírody a podporu biodiverzity.

Konkrétní aktivity:

• Vzdělávací programy o biodiverzitě

Představení místní fauny a flóry, významu ekosystémů, ohrožených druhů a invazních rostlin.

• Praktické aktivity v terénu

Vytváření a údržba hmyzích hotelů, ptačích budek, motýlích luk, výsadba původních dřevin a rostlin, zapojení do dobrovolnických úklidových akcí v přírodě.

• Podpora udržitelného hospodaření

Vzdělávání o udržitelném lesnictví, šetrném zemědělství a ochraně půdy.

• Monitorování a výzkum

Zapojení žáků a veřejnosti do jednoduchých monitorovacích aktivit (např. sčítání ptáků, pozorování motýlů) s cílem přispět k vědeckým datům.

2.2.3. Sekundární a průřezové cíle

Kromě těchto vlajkových lodí je důležité si uvědomit, že mnoho dalších SDGs se prolíná a nelze je zcela oddělit. Bude vhodné na ně myslet a v případě potřeby je integrovat do aktivit:

• SDG 6 – pitná voda a kanalizace

Správa vodních zdrojů, šetrné využívání vody, ochrana vodních ekosystémů.

• SDG 7 – dostupné a čisté energie

Vzdělávání o obnovitelných zdrojích energie a energetické efektivitě.

• SDG 13 – klimatická opatření

Vzdělávání o příčinách a dopadech klimatické změny, adaptačních a mitigačních opatřeních.

• SDG 17 – partnerství ke splnění cílů

Navazovat spolupráci s místními aktéry, neziskovými organizacemi a výzkumnými institucemi je klíčové pro jakoukoli implementaci SDGs.

2.2.4. Návrh prioritních cílů pro organizace zabývající se globálním rozvojovým vzděláváním (GRV)

Organizace, které se zabývají GRV, budou mít vlajkové lodě mezi SDGs:

• SDG 1 – konec chudoby

• SDG 2 – konec hladu

• SDG 3 – zdraví a kvalitní život

• SDG 4 – kvalitní vzdělávání

• SDG 5 – rovnost mužů a žen

• SDG 10 – méně nerovností

Sekundárními cíli pak budou např. život na souši a život ve vodě, které souvisí s koncem hladu; nebo klimatická opatření a důstojná práce a ekonomický růst, které souvisí s koncem chudoby apod.

2.2.5. Návrh prioritních cílů pro organizace zajišťující podmínky pro dobré fungování občanské společnosti a demokratických institucí

Pro tyto organizace budou prioritními cíli:

- **SDG 16** – mír, spravedlnost a silné instituce
- **SDG 17** – partnerství ke splnění cílů

Sekundárními cíli budou kvalitní vzdělávání, důstojná práce a ekonomický růst, klimatická opatření, méně nerovností a rovnost mužů a žen.

2.3. Fáze 3: Integrace SDGs do každodenní činnosti a hodnocení výsledků

Jakmile stanovíte prioritní cíle, implementujte je do každodenního fungování organizace.

2.3.1. Změny v programech a výuce

Revize metodik výuky

Systematicky projít všechny aktivity organizace (vzdělávací programy, workshopy, vzdělávací či informační materiály apod.) a zajistit integraci relevantních aspektů vybraných SDGs. Nepřidávat jen zmínky, ale do hloubky propojit s cíli a získanými kompetencemi cílové skupiny.

Nově vytvořené aktivity

Nové aktivity (projekty, programy, vzdělávací a informační materiály apod.) od počátku navrhovat s ohledem na dosahování konkrétních SDGs.

Interaktivní a zážitkové učení

Podporovat metody, které umožňují účastníkům se aktivně zapojit, řešit problémy a rozvíjet kompetence pro udržitelnost. Využívat praktické příklady z regionu.

Příběhy úspěchu

Prezentovat konkrétní příklady, jak se řeší problémy související se SDGs v praxi, a to i na lokální úrovni.

2.3.2. Provozní aspekty organizace

Implementace SDGs se netýká jen vzdělávání, stejnou důležitost má vlastní provoz organizace.

Nejdůležitější provozní oblasti ve střediscích:

• **Ekologický audit a snížení dopadu**

Pravidelně provádět audit spotřeby energie, vody a produkce odpadu. Stanovit si cíle pro jejich snížení.

• **Zodpovědné nákupy**

Upřednostňovat dodavatele s certifikáty udržitelnosti, nakupovat lokální a sezonní potraviny, snižovat množství obalů.

• **Doprava**

Podporovat ekologické způsoby dopravy pro zaměstnance a návštěvníky (např. jízdní kola, veřejná doprava).

• **Komunikace**

Jasně a viditelně komunikovat závazek střediska k SDGs – na webu, sociálních sítích, v materiálech, na nástěnkách. Můžete využít i infografiky a ikony SDGs ke stažení na webových stránkách OSN.

2.3.3. Komunikace a partnerství

Interní komunikace

Průběžně informujte všechny zaměstnance o pokroku v implementaci SDGs, pochlubte se dílčími úspěchy a sdílejte osvědčené postupy.

Externí komunikace

Prezentujte výsledky a dopady své práce na SDGs veřejnosti, partnerům, donorům a médiím. Pomůže vám to zajistit nová partnerství, a zvýšit tak dopad činnosti.

Rozšíření partnerství

Aktivně vyhledávejte a navazujte partnerství s dalšími organizacemi, školami, obcemi, firmami a výzkumnými institucemi, které se zabývají stejnými nebo souvisejícími SDGs. Společnými silami můžete dosáhnout mnohem více.

2.3.4. Monitoring a hodnocení

Definice indikátorů

Pro každý váš hlavní cíl – vlajkovou loď – a případně i pro sekundární cíle si definujte měřitelné indikátory, které vám umožní sledovat pokrok.

Příklad pro SDG 4: Počet studentů/účastníků vzdělávacích programů zaměřených na SDGs, počet vyškolených pedagogů, rozsah pokrytí témat SDGs v kurikulu.

Příklad pro SDG 12: Množství vyprodukovaného odpadu na návštěvníka, procento recyklovaného odpadu, počet workshopů o udržitelné spotřebě a jejich účast.

Příklad pro SDG 15: Rozloha nově vysázených původních druhů, počet dobrovolnických hodin věnovaných péči o přírodní stanoviště.

Pravidelné reportování

Průběžně shromažďujte data a pravidelně vyhodnocujte pokrok. Můžete vytvářet interní reporty nebo je zahrnout do výročních zpráv.

Zpětná vazba a úpravy

Na základě monitoringu a vyhodnocování buďte připraveni upravovat své plány a aktivity. Implementace SDGs je dynamický proces.

Případová studie

Zvažte vytvoření případové studie, která detailně popíše jeden z vašich úspěšných projektů a jeho dopad na vybrané SDGs.

2.4. Fáze 4: Dlouhodobá vize a udržitelnost implementace

Implementace SDGs není jednorázový projekt, ale kontinuální proces, který by se měl stát nedílnou součástí hodnot a firemní kultury vzdělávacích center udržitelnosti.

2.4.1. Zakotvení SDGs do strategického plánování

Revize poslání a vize

Zvažte, zda vaše stávající poslání a vize dostatečně reflektují závazek k SDGs. Pokud ne, aktualizujte je.

Strategický plán

Integrujte cíle SDGs přímo do dlouhodobého strategického plánu organizace. Zajistěte, aby pro jejich dosažení byly alokovány dostatečné zdroje (lidské, finanční).

Role managementu

Vedení organizace by mělo aktivně podporovat implementaci SDGs a jít příkladem.

2.4.2. Budování kapacity a inovace

Průběžné vzdělávání

Zajistěte zaměstnancům průběžné vzdělávání v oblasti udržitelnosti a SDGs, aby byli měli aktuální informace a motivaci.

Podpora inovací

Vytvořte prostředí, které podporuje inovace a hledání nových řešení pro výzvy spojené s udržitelností. Experimentujte s novými přístupy k výuce a provozu.

Zapojení do sítě

Aktivně se zapojte do národních i mezinárodních sítí organizací, které se zabývají SDGs a ekologickou výchovou. Sdílejte zkušenosti, učte se od ostatních a hledejte inspiraci.

2.4.3. Finanční udržitelnost

Diverzifikace zdrojů

Hledejte finanční zdroje, které podporují aktivity v oblasti udržitelnosti a SDGs. To může zahrnovat granty, firemní partnerství, dary od jednotlivců a vlastní příjmy z programů.

Transparentnost a odpovědnost

Buďte transparentní ohledně toho, jak využíváte finanční prostředky a jak vaše činnost přispívá k SDGs. To posílí důvěru dárců a partnerů.

3. Prezentace aktivit prostřednictvím SDGs a ESG

SDGs je celospolečenská výzva, prezentace jejího naplňování ze strany EVVO, GRV a VUR aktivit vzdělávacích center udržitelnosti se významně liší dle cílové skupiny a směřuje do mnoha oblastí v činnosti center.

Pro efektivní komunikaci dopadu EVVO, GRV a VUR aktivit s cílovými skupinami je klíčové využití rámců Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) a environmentálních, sociálních a správních kritérií (ESG). Tyto rámce poskytují univerzální jazyk a strukturu, která propojuje environmentální a vzdělávací snahy s globálními prioritami a finančními metrikami. V této oblasti se klade velký důraz na propojení obsahové části komunikace s vhodně zvolenými PR kanály (web, sociální sítě, newsletter, nástěnky atd.).

Cílové skupiny a možnosti prezentace:

3.1. Firma a veřejná správa

Firmy a veřejná správa očekávají prokazatelné a autentické přínosy EVVO, GRV a VUR a soulad vzdělávacích aktivit s jejich firemní strategií udržitelnosti. Mimo to se zaměřují i na samotný udržitelný provoz (hledají příklady dobré praxe).

Klíčové SDGs:

- **SDG 4** – kvalitní vzdělání
- **SDG 11** – udržitelná města a obce
- **SDG 12** – odpovědná výroba a spotřeba
- **SDG 13** – klimatická opatření
- **SDG 17** – partnerství ke splnění cílů

Relevance ESG:

E (Environmental): Snížení uhlíkové stopy, ochrana biodiverzity, efektivní nakládání se zdroji. EVVO, GRV a VUR může pomoci firmám zlepšit jejich environmentální výkonnost skrze vzdělávání zaměstnanců o udržitelných postupech.

S (Social): Vzdělávání zaměstnanců, společenská odpovědnost firem (CSR), zapojení komunity. EVVO, GRV a VUR aktivity zlepšují „sociální kapitál“ firmy a posilují firemní kulturu.

G (Governance): Transparentnost v nefinančním reportingu. Vzdělávací centra udržitelnosti pomáhají firmám identifikovat data a příběhy pro jejich reporting.

Možnosti prezentace:

- **Nabídky služeb a obchodní schůzky:** Jasně specifikovaný příspěvek EVVO, GRV a VUR aktivit k naplnění konkrétního SDG a zlepšení ESG ratingu firmy (např. snížení spotřeby energie v kancelářích díky osvětě).
- **Workshopy, školení, akce na klíč:** Interaktivní programy pro zaměstnance zaměřené na udržitelné chování a jeho principy.
- **Partnerství:** Společné projekty, které propojují vzdělávací centra udržitelnosti s firemními cíli CSR, včetně společné komunikace a brandingu, např. dobrovolnické projekty, investiční projekty směřované do infrastruktury všech zúčastněných subjektů.

3.2. Veřejnost

Cílem je zaujmout a inspirovat k akci skrze srozumitelnou a relevantní komunikaci.

Klíčové SDGs:

Všechny relevantní pro každodenní život (např):

- **SDG 6** – pitná voda a kanalizace
- **SDG 7** – cenově dostupná a čistá energie
- **SDG 13** – klimatická opatření
- **SDG 15** – život na souši

Relevance ESG:

Méně přímá, ale lze zdůraznit dopad na společenskou pohodu a životní prostředí, které jsou pro veřejnost důležité.

Možnosti prezentace:

- **Webové stránky a sociální síť:** Vizuálně atraktivní obsah, infografiky, krátká videa či příspěvky, která vysvětlují propojení aktivit EVVO, GRV a VUR s konkrétními SDGs a jejich dopad na každodenní život.
- **Veřejné akce a kampaně:** Dny otevřených dveří, workshopy pro veřejnost, osvětové kampaně (např. Den Země) s jasným poselstvím o SDGs.
- **Příběhy a osobní zkušenosti:** Vyprávění o tom, jak EVVO, GRV a VUR programy ovlivnily životy jednotlivců nebo komunit, s důrazem na pozitiva spojená s udržitelností.
- **Vzdělávací materiály pro širokou veřejnost:** Brožury, letáky, články v místních médiích vysvětlující význam udržitelného rozvoje.

3.3. Školy (žáci, studenti, učitelé)

Důraz se klade na vzdělávání, rozvoj kritického myšlení a inspiraci pro budoucí generace.

Klíčové SDGs, především:

- **SDG 4** – kvalitní vzdělání

a další relevantní pro probírané téma, např.:

- **SDG 13** – klimatická opatření
- **SDG 14** – život ve vodě
- **SDG 15** – život na souši

Relevance ESG:

Učit studenty o principech ESG je důležité pro jejich budoucí profesní život a uvědomělost spotřebitelů.

Možnosti prezentace:

- **Vzdělávací programy a workshopy pro školy:** Interaktivní lekce, projekty a exkurze, které přímo propojují témata EVVO, GRV a VUR se SDGs a ukazují jejich praktický dopad ve všech jeho souvislostech.
- **Tvorba učebních materiálů a pomůcek:** Speciálně navržené materiály s infografikami o SDGs a aktivitami pro studenty.

- **Školní projekty a soutěže:** Podpora studentůvých projektů zaměřených na udržitelnost a SDGs, včetně soutěží a ocenění.

- **Školení pro pedagogy:** Pomoc učitelům integrovat SDGs a ESG do jejich výuky, poskytnutí metodických materiálů a inspirace.

- **Návštěvy vzdělávacích center udržitelnosti:** Důraz na praktické ukázky naplňování SDGs (příklady dobré praxe – kompostování, hospodaření s vodou, využití alternativních zdrojů energie atd.).

* * * * *

Efektivní komunikace aktivit EVVO, GRV a VUR pomocí rámce SDGs a ESG umožňuje subjektům oslovit širší spektrum partnerů a podpořit udržitelný rozvoj.

Pro firmy a veřejnou správu to znamená naplnění strategických cílů, pro veřejnost zvýšení povědomí o SDGs v běžném životě.

Pro školy výchovu budoucích generací připravených na výzvy udržitelnosti.

Klíčem je jasné propojení, relevantní příklady a cílená komunikace pro každou skupinu.

* * * * *

4. Středisko ekologické výchovy Toulcův dvůr jako příklad dobré praxe

Hledisko SDGs i ESG při komunikaci s našimi partnery cíleně využíváme na Toulcově dvoře (www.toulcuvdvur.cz) od začátku roku 2025.

Jaro 2024

V rámci strategického plánování PR skupiny (účastní se zástupci všech organizací SEV Toulcův dvůr) jsme se rozhodli, že v roce 2025 bude tématem našich PR aktivit SDGs.

Jaro – léto 2024

V organizacích proběhla debata o výběru nejdůležitějších SDGs a způsobu jejich naplňování uvnitř jejich organizace.

Léto – podzim 2024

SDGs jsou tématem pro EVVO skupinu (účastní se zástupci všech organizací SEV Toulcův dvůr), kde vybíráme **5 vlajkových lodí** tedy **5 SDGs** primárních pro činnost celého SEV.

Podzim 2024

PR tým SEV definuje co, jak, kdo a kdy bude z vlajkových lodí komunikovat a začíná komunikovat téma s veřejností například:



<https://toulcuvdvur.cz/stranka/4683-sdgs-jak-zachranit-svet-a-neprijit-o-rozum>

Zima 2024 – jaro 2025

Zástupci EVVO komunikují ve svých organizacích témata SDGs ostatním zaměstnancům (lektori, provozní pracovníci).

4.1. Komunikace s firmami a veřejnou správou

Přesah naší činnosti do cílů SDGs uvádíme do žádostí o grant (hledáme návaznost na strategie v oblasti udržitelnosti u jednotlivých donorů či konkrétní výzvy), komunikujeme s firmami o náplni dobrovolnických dnů či teambuildingových aktivit. Článek o našich vlajkových lodích SDGs jsme uveřejnili v časopise **Pražská EVVOluce 2/2025** (stránky v PDF 64 a 65):



<https://prazskaevvoluce.cz/evvo2018/wp-content/uploads/2025/07/prazska-evvoluce-2025-02-web-v2.pdf>

4.2. Komunikace s veřejností

Zima 2024

Upravujeme web www.toulcuvdvur.cz, kam přidáváme ikony pro jednotlivé cíle a prostor pro jejich zobrazení do jednotlivých akcí (maximálně 3 nejdůležitější cíle).

Jaro 2025

Komunikujeme přesah aktuálních témat do SDGs. V rámci Ekotipů na webu:



<https://toulcuvdvur.cz/ekotipy>

Facebooku:



<https://www.facebook.com/toulcuvdvur.cz>

a v newsletteru Toulcova dvora.

Ekotip

Pravidelně na stránkách a sociálních sítích zveřejňujeme Ekotipy, propojující aktuální environmentální témata s praktickým životem.

(Nejen) Červenec bez plastů - zkus to jinak!



<https://toulcuvdvur.cz/stranka/4810-nejen-cervenec-bez-plastu-zkus-to-jinak>

Biodiverzita, biologická rozmanitost a pestrost života na Zemi



<https://toulcuvdvur.cz/stranka/4717-biodiverzita-biologicka-rozmanitost-a-pestrost-zivota-na-zemi>

Udržitelnost - žádná věda, jen selský rozum



<https://toulcuvdvur.cz/stranka/4839-udrizitelnost-zadna-veda-jen-selsky-rozum>

FB příspěvky

vzhledem k naší cílové skupině obsahují příspěvky úvod k Ekotipu (a proklik na jeho kompletní znění s uvedením řešení SDGs), případně odkaz na událost.



Současně připravujeme nové akce vztahující se přímo k udržitelnosti – výstavy, tématické prohlídky aj.

4.3. Komunikace se školami, studenty

Téma SDGs propisujeme do ekologických výukových programů realizovaných ve SEV Toulcův dvůr. Ekologické výukové programy (EVP) nabízíme pro širokou paletu věkových skupin dětí a tato skutečnost zrcadlí objem a způsob předávání informací vztahujících se k udržitelnosti a samotným cílům udržitelného rozvoje. U nejmladších dětí (tj. MŠ, 1. a 2. třída ZŠ) udržitelnost propisujeme do EVP, nikoli však výslovně, dětem nabízíme zamyšlení nad souvislostmi („aby se nám všem žilo dobře...“). U druhého stupně a středoškoláků se již věnujeme tématu udržitelnosti výslovně, často se věnujeme tématu klimatické změny, adaptace a mitigace.

Témata vztahující se k udržitelnosti a změně klimatu otevíráme při přípravě nových EVP, např. u mladších dětí programy o vodě – Kapka Katka a Křemínek, Teče voda teče. Pro starší děti (2. stupeň ZŠ a SŠ) jde o workshop Klimatická mozaika, programy Než otočíme kohoutkem, Neztratíme půdu pod nohama či Živá řeka.

Události, akce

VELKÝ KNIŽNÍ SWAP

SOBOTA 20.9.2025 10:00 – 14.10.2025 17:00

Děti | Dospělí | Rodiny s dětmi

KDE: Špýchar

ORGANIZÁTOR: Toulcův dvůr, z.s.

KONTAKTY: Daniela Drapáková

PŘÍLOHY knizni-swap.pdf

Velký knižní swap je tady!



Podporujeme Cíle udržitelného rozvoje.

Máte rádi knihy? Ale co s knihou, kterou máte přečtenou a zabírá místo v knihovně? Vždyť do odpadu knihy nepatří! Darujte jim druhý život a přijďte si knihu vyměnit za jinou. Namísto toho, aby na knížky padal neužitečný prach, můžou si je přečíst lidé, kteří by se s ním třeba vůbec nedostali.

Zveme vás na knižní swap zaměřený na tituly z těchto oblastí:

- Knihy o přírodě
- Naučná literatura
- Literatura pro děti a mládež
- Beletrie
- Detektivky

DĚKUJEME, ŽE V TOM JSTE S NÁMI!



5. Odkazy na informace

5.1 Kapitola 1

Cíle udržitelného rozvoje OSN



<https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>

ESG reporting



https://cs.wikipedia.org/wiki/ESG_reporting

Státní program EVVO 2026–2035



<https://mzp.gov.cz/cz/agenda/environmentalni-nastroje/environmentalni-vzdelavani-a-poradenstvi/statni-program-evvo-na>

ESG, CSRD



<https://byznysudrzitelnost.cz/co-je-esg/>

Indikátory EVVO



https://mzp.gov.cz/system/files/2025-03/OFDN-Cile_a_indikatory_EVVO-20250311.pdf

Publikace pro udržitelné obce – katalogový vzorkovník úspěšných řešení



<https://mmr.gov.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/novinky/publikace-pro-obce-pomuze-s%E2%80%AFudrzitelnymi-resenimi>

Udržitelný rozvoj dle MŽP



<https://mzp.gov.cz/cz/agenda/udrzitelny-rozvoj>

Klimatický plán hl. města Prahy



<https://klima.praha.eu/>,
https://klima.praha.eu/data/Dokumenty/Dokumenty%202023/klima_plan_cz_2301_09_online.pdf

Agenda 2030 v ČR



<https://www.cr2030.cz/>

Institut plánování a rozvoje hl. města Prahy



<https://iprpraha.cz/>

Dobrovolný přezkum ČR



https://www.cr2030.cz/system/files/2025-10/VNR_CZ_2025.pdf,
<https://www.cr2030.cz/udrzitelny-rozvoj-ve-svete/svet>,

Studie 10 nejudržitelnějších měst v Evropě (2023)



<https://www.re-thinkingthefuture.com/case-studies/6956-10-most-sustainable-cities-of-europe/>

Katalogový přehled sledovaných indikátorů



<https://www.sdg-data.cz/>

Asociace společenské odpovědnosti



<https://www.spolecenskaodpovednost.cz/>

5.2 Kapitola 2

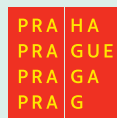
BOUKAL, Petr. Nestátní neziskové organizace (teorie a praxe). 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2009.

ŠEDIVÝ, Marek a MEDLÍKOVÁ, Olga. Úspěšná nezisková organizace. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Manažer. Praha: Grada, 2017.

FOTR, Jiří; VACÍK, Emil; SOUČEK, Ivan; ŠPAČEK, Miroslav a HÁJEK, Stanislav. Tvorba strategie a strategické plánování: teorie a praxe. Expert. Praha: Grada, 2012.

6. Vysvětlení použitých zkratk

ESG	Reporting v oblasti životního prostředí (Environment), sociální otázky (Social) a oblasti správního řízení (Governance)
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
GRV	Globální rozvojové vzdělávání
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OSN	Organizace spojených národů
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SDGs	Cíle udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals)
SEV	Středisko ekologické výchovy
SSEV	Síť středisek ekologické výchovy
Pavučina	výchovy Pavučina
VUR	Vzdělávání pro udržitelný rozvoj



Podporujeme cíle udržitelného rozvoje

Autor

Lenka Skoupá
Toulcův dvůr, z.s.,
Kubatova 32/1, 102 00 Praha 10
info@toulcuvdvur.cz,
<https://www.toulcuvdvur.cz>



Vydalo

Hlavní město Praha
Odbor ochrany prostředí MHMP
Mariánské nám. 2, 110 00 Praha 1
evvo@praha.eu
<https://www.praha.eu>
První vydání

